

quibus vult, dispenset, dominio tamen apud ipsum amicum reservato; quia ejus solum est dispensator, non dominus; unde non donat nomine proprio.

1032 Hæc autem opinio, loquendo de usu absoluto pecuniae, esto sit speculativè probabilis: practicè tamen est nimis laxa, Diana cit. ac proindè non practicanda; quia talis Religiosus posset eam pecuniam ad omnes sui usus, imò & aliis etiam extra causas virtutis clargiri: quod est contra perfectionem paupertatis Religiosæ.

1033 Loquendo autem de usu determinato ad actus virtutis, putè si pecunia esset Religioso tradita dispensanda in eleemosynas, in cultum diuinum, &c. optima est sententia Diana cit. Pelliz. de Monial. c. 4. n. 55.

PAUPERTAS RELIGIOSA

1034 **E**x D. Bonav. Est virtus temporalium abdicativa bonorum, qua quis nil proprium gerens, sustentatur de non suo. Dicitur temporalium bonorum, hoc est pretio estimabilium, ut detur intelligi, quod per votum paupertatis Religiosus non renunciat jus ad famam, nec honores, & gradus meritis debitos; quia honores sunt præmia virtutum.

1035 Unde Religiosus ex vi voti paupertatis excludit à se tres actus: videlicet omnium temporalium rerum dominium, usum fructum, & usum juris, seu usum juridicum, quo scilicet quis habet jus utendi re, qua est sub dominio alterius, vel ejus usum alteri concedendi; & solum pro se retinet usum facti, uti in n. 1022.

1036 Potest autem Religiosus absque paupertatis lassione res tenere, de illis disponere, eisque uti, dependenter tamen à voluntate sui Superioris, eo modo, quo dictum est supra de lassitate, & dicetur modò; sic namque non erit proprietarius; quia dominium est facultas disponendi de re, liberè, & independenter: Religiosus verò disponendo de rebus dependenter à voluntate Superioris, seu de ejus licentia, expressa, aut tacita, semper erit usuarius, & nullum jus exercabit.

L I C E N T I A M

1037 **A**d debitum usum paupertatis requiri tam in recipiendo, retinendo, donando, &c. concedere possunt Superiores immediati, videlicet Superioriores locales, Priors, & Rectores, &c. quia ipsi sunt dispensatores, & administratores bonorum Monasterii. Nisi in aliquo limitentur à Superioribus majoribus. Item Provinciales, quia sunt verè Superiori Prælati. Pro Monialibus, Ordinariis, vel Abbatissa.

1038 Non est necesse, ut detur toties, quo-

ties casus occurrit, sed sufficit absolute sine limitatione; quia cum sit semper revocabilis, semper salvatur, quod Religiosus det, & disponit ex nutu Superioris. Et sic ab uno Superiori data, durat etiam sub alio Superiori, nisi ab ipso successore expressè, vel tacite fuerit revocata, Donatus tom. 3. tr. 15. qu. 17. & 18. quia gratia non expirat mortuo, vel amoto ab officio concedente.

1039 Sufficit, quod sit tacita, & rationabiliter presumpta, etiam si expressa postulari posset, & ob pudorem, aut aliam justam causam omittatur; quia ex iure, Taciti, & expressi eadem est virtus. Ita Donatus cit. quest. 14. & apud ipsum S. Anton. Rodr. cum D. Thoma 2. q. 3. art. 8. ad 1. qui ait: Tunc non potest facere eleemosynam sine licentia Abbatis, vel expressè habita, vel probabiliter presumpta, nisi forte in articulo extrema necessitatis.

1040 Licentia tacita, & presumpta est illa, quæ non petitur expressè, sed si peteretur, concederetur: quod relinquitur judicio prudentis, circumstantiis consideratis personarum, causarum petitionis, & usus rei, qui petitur.

1041 Universaliter Religiosus peccat contra paupertatem graviter, vel leviter, juxta gravitatem, vel levitatem materiæ, recipiendo, retinendo, donando, si Superior sit invitatus quoad substantiam recipiendi, retinendi, dandi, &c. Minimè, si sit invitatus solum quoad modum.

1042 Non sufficit licentia tacita, si in aliqua Religione valde reformata adsit præceptum, ut licentia expressè petatur, & obtineatur.

1043 In talitamen Religione, Superior cum suis Religiosis gerere se debet ut pater, non ut dominus, & ita paterna charitate curare, ut eos sibi bene affectos conservet, sicut habeat promptiores rigori disciplina regularis, & suis præceptis; quod (experientia magistra) mirabiliter obtinet, si in hujusmodi licentiis concedendis se ostendat blandum, ac liberalis, minimè tenacem, & asperum. Sicque etiam tollitur nimia facilitas recurrendi ad licentias presumptas, in quibus ob propriam amoris passionem potest aliqua imperfectio contingere. Quod maximè attendendum est pro Monialibus, sub eo principio: *Aliquid est indulgendum sexui: v. n. 1026. 1080.*

1044 His de causis Superior Religiosorum petitionem, & licentia concessionem, non injustum, sed rationabilem, utilem, imò necessarium censere debet, nisi ei positivè constet oppositum.

1045 Monialis ad aliquod officium, seu exer-

De I. Præcepto Decalogi. Cap. IV.

exercitum destinata, puta Sacristæ, Cellaria, &c. ad quod requiruntur expensæ, quæ non satis à Monasterio subministrantur; per hoc ipsum, quod ad tale officium deputatur, implicitam habet licentiam recipiendi à propinquis, quidquid est opus, & convenient ad ejus executionem. Superior autem (si proficuè potest) debet nimiam moderari ostentationem.

1046 In Religionibus, ubi est recepta, & viget consuetudo aliqua recipiendi, retinendi, expendendi, donandi, &c. fine expressa Superioris licentia, excusatur Religiosus à peccato proprietatis licentia tacita, Mastrius disp. 14. q. 1. num. 44. Pelliz. de Monialib. cap. 4. num. 71. & com.

At hæc licentia tacita non habet locum in distractionibus rerum Monasterii, in quibus Monasterium grave pateretur damnum; ut si calicem è sacrifìcia, notabilem pecuniam immediate, & directè Monasterio datam distrahas, Donat. tom. 3. tral. 15. quest. 14. quia hæc sunt furta; & Prælatus omnino invitus presumitur.

Secus est dieendum de rebus propriæ industria, aut proprio labore à Religioso acquisitis, ut de eleemosyna propria prædicationis, lectio, &c. Hinc posse Abbatissam Monialibus, & Superiorum Religiosis licentiam concedere eas convertendi in proprios usus, docet Diana p. 1. tr. 6. ref. 22.

1047 Contra paupertatis votum peccat Religiosus res occultans, ne à Superiori repellantur, animo non parato ad eas tradendas, si petantur. Secus verò, si occultentur solum ob vitandam confusione, aut verecundiam, animus tamen sit paratus ad eas tradendas, si petantur, Mendo in epist. verb. *Paupertatis votum*. Qui addit:

Quod licentiam habens à majori Prælato, possit eas occultare minori, quia sufficit ea dependentia, ne sit proprietarius.

Habens licentiam ad insumendam pecuniam in re determinata, aut ad donandum eam uni, nequit donare alteri, nec in alia re insumere, nisi tacitam licentiam rationabiliter presumat.

Accipiens aliquid non sibi, sed communitat, & ei tradens, non indiget licentia, quia presumitur.

Accipiens à communitate ea, quæ sibi

essent præstata, non violat paupertatem;

nam in acceptatione absque proprietate,

perinde se habet et tenere, ac usui communis deputare. Quinimò, si à Superiori injuste

negentur necessaria ex bonis communibus,

titur sua potestate; & ea bona devolvuntur ad subditos.

Eamdem docet Peliz. de Monialib. cap. 4. à num. 37. ad 39.

1048 Religiosus, qui habet licentiam dandi, & accipendi, potest emere, & vendere, quia in ea comprehenditur licentia acquirendi, & transferendi dominium. Dummodo talis emptio, & venditio non sit negotiatio, quia hæc est prohibita Clericis. Qui autem habet solam licentiam dandi, aut solam accipendi non potest emere, & vendere; quia in emptione, & venditione datur acquisitio, & translatio domini.

1049 Habens licentiam dandi, potest unex Monasterio dare, etiam si ille non petat licentiam accipendi, quia licentia dandi in uno connotat pro suo correlative licentiam accipendi in alio, nisi ille excludatur.

Qui autem habet licentiam dandi, peccat contra charitatem, non contra paupertatem, si donet alteri Religioso, qui accipiendo peccat, Mendo cit. num. 5. Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 60.

PLURA DE PAUPERATE RESOLVUNTUR.

1050 Religiosus, qui à suis devotis pecuniam accipit, & ex ea, Prælato in scito, necessarios libros emit, non peccat contra paupertatem, si eos non occultet, sed in cella palam teneat. Diatta part. 1. tral. 6. ref. 26. cuiusratio est, quia quidquid hoc pacto Religiosus possidet, Prælatorum suorum voluntati, ac potestati subjicitur.

1051 Dans mutuò rem suo usui concessam alteri ejusdem Monasterii sive licentia, non peccat graviter contra paupertatem. Dans autem externo, potest peccare graviter, quia tunc Superior est magis invitatus, cum transferatur dominium extra Monasterium: sed in major quantitas ad mortale requiritur, quam si donaret; quia immutatio res est iterum ad Monasterium redditura, maximè si brevi tempore sit redditura; non sic in donatione. Idem respectivè est dicendum in permutationibus, ubi quidem etiam longè major quantitas requiritur; nam in permutationibus, etiam cum exteris, Monasterium amittit unum, sed acquirit aliud: peccat autem, si res Monasterii, quæ permittatur, sit utilior Monasterio. Omnia vide dicta de alienatione à num. 953.

1052 Religiosus recusans rem sibi donatam, si non habeat justam causam recusandi, peccat contra charitatem, minimè contra paupertatem, aut justitiam, Mendo cit. num. 3. Non contra justitiam, quia Monasterium ante acce-

acceptationem à se, aut privato Religioso factam, non acquirit jus ad rem. Non contra paupertatem; quia votum paupertatis non obligat ad acceptanda dona. Sed contra charitatem, quia sine justa causa impedit Monasterii bonum: v. n. 890.

1053 Religiosus, qui sine Superioris licentia accipit in depositum exterorum pecunias, non peccat contra paupertatem, quia nullum dominium, jus, in modo usum acquirit, sed solum onus custodiae, quae est potius servitus. Et solum peccat contra obedientiam, si accipiat in depositum propriè dictum, ob contractum, & obligationem gravem, quam virtualiter suscipit propria auctoritate de re servanda.

Quod si depositum pereat, aut deterioreatur, non tenetur Monasterium ad restituionem; quia non tenetur ex culpa Religiosi. Quod est verum, etiamsi depositum fuisset suscepsum de Superioris licentia, Pelliz. de Monial. cap. 4. n. 56. Donatus tom. 3. tr. 15. q. 41. quia licentia Superioris solum excusat Religiosum à peccato inobedientiae, & facit, ut licite recipiat: sed Monasterium non obligat. Imo nec teneretur Monasterium, si Superior ipse depositum accepisset sine consensu Monasterii, seu proprii Capituli, Donatus cit. n. 2. cum pluribus; quia Monasterium se habet ut pupillus, & minor, quia non tenetur ex contractu, & culpa sui tutoris, aut curatoris: v. n. 1074.

Tunc autem teneretur Monasterium, quando depositum fuisset in ejus utilitatem conversum. Et quidem teneretur solum ad id, in quo factum esset ditius; idque non ratione contractus; sed quia, qui sentit commodum, debet sentire & incommodum, ex Regula 55. Juris in 6. Qui sentit onus, sentire eriam debet commodum, & è contra.

Licet autem Monasterium non teneatur, tenetur tamen Religiosus ipse resarcire depositum, si peculium habeat suæ dispositioni relictum, in quantum sine suo gravi incommodo potest.

1054 In Monasteriis, ubi juxta dicenda peculium conceditur, & non servatur vita communis à Trid. prescripta, Monialis, cui est res, v. gr. salma tritici donata, potest eam vendere, si habeat licentiam dandi, & recipiendi, ut supponitur, juxta n. 1048. Pelliz. de Monial. c. 4. n. 57. v. n. 1046.

Imo potest eam eidem Monasterio vendere; quia si potest extero, à fortiori Monasterio: nam respectu Monasterii, aut alterius Monialis, non est propriè, sed valde impro priè venditio, quia non sit translatio dominii,

sed solius usus rei de una in aliam personam dominio ejus apud Monasterium permanente.

Q U A E R E S I.

1055 An Religiosi, & Möniales possint habere peculium, seu annuos redditus, in usus honestos, & licitos, & ex justa causa de licentia Superiorum, atque ad eorum nutum revocabili?

In hac ardua re ut solidè simul, & clarè procedam, primo loco ante oculos apponendo Decretum S. Conc. Trid. sess. 25. de Regularibus cap. 2. quod est totius resolutionis regula & norma, ut sequitur: v. n. 123.

Nemini igitur Regularium, tam virorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tantum propria, aut etiam nomine Conventus possideré, vel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuque incorporantur; nec deinceps liceat Superioribus bona stabilita alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendam; administratione autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum, ad solos Officiales eorumdem, ad nutum Superiorum amovibiles, pertineat; mobilium vero usum ita Superiorum permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat, nihilque superflui in eis sit; nihil etiam quod sit necessarium, ei denegetur; quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, in biennio aetiva, & passiva voce privatus sit, atque etiam juxta sue Regule, & Ordinis constitutiones puniatur.

1056 Inde expono modos, quibus peculium figurari, & practicari solet. Primus est quo Monasterium ex bonis communibus aliquos redditus annuales Religioso assignet pro victu, & vestitu, itaut, si quid deficiat, sua industria perquirat; & si quid excedat, in viis & honestos usus expendat.

1057 Secundus, quo Monasterium singulis Religiosis certam annuam, aut mensalem pecuniæ portionem assignat, quæ vulgo Veniarium appellatur; victimus tamen est communis.

1058 Tertius, quo Novitius in actu renunciationis, quam ante professionem facit, sibi reservat aliquem annum censem pro suis honestis necessitatibus, dependentem à Superioris voluntate, ita tamen ut dominium, aut usumfructum non resideat penes ipsum, sed penes Monasterium, ipse vero solum habeat usum ad nutum Superioris revocabilem.

Do-

De I. Precepto Decalogi. Cap. IV.

III

Dominum apud Monasterium residet, si Novitius bona Monasterio renunciavit: Usufructum vero, si bona parentibus, aut aliis renunciavit.

Sudent ex verbis cap. Monachi: Qui vero periculum habuerit, nisi ab Abbatore fuerit ei pro iuncta administratione permisum, à communione removeatur Altaris &c.

1059 Quartus, quo Religiosus pecunias ex propria industria acquisitas, putat ex prædicatione, lectione, &c. pro se retineat, & in propriis, ac honestos usus convertat, dependenter à Superioris voluntate.

1060 Quantum ad primum modum, quamvis Sanchez tom. 2. Decal. lib. 7. cap. 22. Nav. & alii apud ipsum dicant, non esse illicitum, supposita tali Monasterii relaxatione, & communis jactura, quatenus omnis dispositio dependeat ex licentia revocabili Superioris: tentur tamen, cum quamplurimi subjacerent imperfectionibus.

Ego tamen omnino dico, talem modum nedum directè opponi in totum Decreto Concilii de num. 1035. verum etiam esse penitus relaxativum perfectionis paupertatis, destrutivum vitæ communis, eversivum disciplinæ regularis, & scandalosum, ita ut hujusmodi Monasterium deberet à Superioribus valida reformatione curari, aut aboleri.

1061 Quantum ad reliquos tres modos (primum namque non puto dignum controversia) duæ sunt opiniones.

Prima negat, Mastrius diss. 14. num. 41. Donatus tom. 3. tr. 15. q. 10. Fagnanus in lib. 3. cap. Monach. 2. de statu Monachi. Quia Concil. Trid. condidit novum jus, ejus namque verba non sunt declarativa juris antiqui, sed præceptiva: Nemini Regularium licent, &c. Item præcipit: Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilita alicui Religioso concedere, etiam ad usumfructum, usum, &c. quod non prohibet jus antiquum. Insuper liquet per illam particulam Deinceps.

1062 His accedit Decr. Clem. VIII. declarativum, & confirmativum Decreti Concil. Trid. his verbis: Quo Trid. Conc. decreta de paupertatis voto custodiendo fidelius observentur præcipitur, &c.

1063 Secunda opinio affirmat licere, Diana part. 1. tr. 6. ref. 3. Verricelli tr. 8. q. 51. Peyr. Villal. Miranda, Nav. Fagundez apud ipsum, &c. alii.

1064 Idque ob oppositam rationem: quia Trid. non condidit novum jus, sed confirmavit antiquum, cap. Monachi, &c. Cum ad Monasterium, quod prohibebat peculia concessa ad omnes usus, etiam superfluos, vel si ad licitos, sine tamen justa causa concedendi, vel concefa irrevocabiliter à Superiori: minimè pecunia, & redditus ad usus honestos, ex justa causa, & dependenter à voluntate Superioris.

Dico, primam esse veram; secundam vero solum habere locum in Monasteriis, ubi, vel ob nimiam paupertatem, vel ob Superiorum incuriam, aut malitiam, non servatur perfecta vita communis subministrando singulis juxta status decentiam, Rodr. p. 1. Sum. cap. 90. Concl. 4.

1068 Ratio primæ partis est; quia, ut constat expressè ex Decr. Clem. VIII. declarativo Decreti Concil. Trid. editi die 25. Junii 1599. intentum Concil. Trid. est, quod omnia quomodo documque à Religiosis acquisita, Superiori tradantur, & Conventui, cum ceteris illius bonis, pecuniis, & proventibus, incorporentur, ut inde communis victimus, & vestitus omnibus suppeditari possit, in quo consistit vita communis.

1069 Insuper Decretum declarativum Clem. VIII. sub n. 12. subdit.

Nullus

Nullus ex Superioribus locorum, administrationem bonorum, aut aliarum rerum, dispensationem pecuniatum, & redditum sui Conventus, etiam nomine Conventus, per se ipsum habere, sive exercere possit; sed universum id onus tribus Fratribus ejusdem Conventus à Generali ita demandetur, ut unus rerum, & bonorum, redditumque colligendorum, ac exigendorum curam habeat; alter tamquam depositarius, pecunias ac cætera ab illo collecta, & exacta fideliter assertet: aliis de pecuniis, & rebus à Depositario acceptis, Priori, & Fratribus, ac Conventui universo de necessariis, mandante tamen ipso Priore, non secundum proprium affectum, sed juxta charitatis regulam, veluti bonus dispensator provideat, Officiorum hujusmodi confusione penitus interdicta.

1070 Ratio secundæ partis est, quia in contractu, quem Religiosus cum Religione, seu Monasterio init, ex parte Religionis virtuiter includitur, ut Monasterium teneatur illi providere de necessariis decentiam status.

Quod in ipsis decretis, in quibus vita communis injungitur, expressè præcipitur. Et quidem in ipso Decr. Trid. per hæc verba: *Nihil etiam, quod si necessarium, denegetur, ut in n. 1055.* Idem habetur in Decr. Clem. VIII. sub n. 7. 11. & 12. Et corroboratur ex dicendis modo, exponendo usum necessarium.

1071 His accedit Fagnanus cit. num. 15. his verbis.

Quærebatur enim, an cum necessaria à Superiori etiam requisito idēo denegantur, quia Monasterii facultates non suppetunt, licet Regularibus clam, vel eo invito illa si bi comparare, seu retinere? Sacra Congr. respondit, licere, si præcisa necessitas sit ad individui sustentationem. Ceterum communem penuriam ab omnibus perpetiendam, usque adeo ut si quid privatim alicui delatum, vel ab ipso partum fuerit, id tunc ad Superiorē recta deferri oporteat, qui ex eo, primo succurrat ejus necessitatī, cuius intuitu illud obvenierit, si peculiari aliqua necessitate ultra communem prematur; reliquum Conventui incorporetur, & in communem cedat utilitatem. Quippe præcisa hæc, seu extrema necessitas, cum sit de jure naturæ, nullis subest legibus, & ideo excusat à regulæ transgressione etiam FF. Minoris S. Francisci, qui arctissimam profitetur paupertatem, ut est text. in cap. Exit, §. Porro, de verb. signific. libr. 6. ibi: *Nec ipsi*

Fratribus jure poli in extrema necessitatī aī sieulo ad providendum sustentationi natura via omnibus extrema necessitate decentis concessa præcluditur, cum omni lege extrema necessitas sit exempta.

1072 Hinc Pelliz. de Monial. cap. 4. n. 3. & Verricelli tr. 8. q. 51. cum Beja, Barbosa, & aliis dicunt, licitam esse proxim & coniuetudinem qua Propinqui Monialibus in professione ultra dotem, annum censem, seu redditum assignant, ad earundem honestos usus convertendum, dependenter à Superioris voluntate, in quantum Monasterium necessaria juxta decentiam status ad vestitum & vestitum, sanitatis, aut infirmitatis tempore non subministrat, maxime pro exercitiis ipsiusmet Monasterii, quibus à Superioriss designantur.

PECULIUM NON SUPERFLUUM,

1073 Sed moderatum esse debet, conformiter ad statum Religiosi illud habentis necessarium. Dixi *Conformiter ad statum* &c. quia peculium aliquod potest esse superfluum unius, non alteri; unde ad hanc status decentiam, & moderationem peculii, est consideranda qualitas personatum, conditionis, loci, temporis, & aliarum circumstantiarum. Et quidem ratione personæ pluribus eget Prælatus, Magister Ordinis. Item in considerationem venit, si pars peculii applicatur in bonum ipsius Monasterii, & Religiosorum. Si Religiosus sua industria multa Monasterio comparavit.

Et in Monialibus sunt considerandæ expensæ, quas solent in exercitiis Monasterii impendere, Sanchez apud Pelliz. de Monial. c. 4. n. 17. loquens de Religiosis superflua retinengibus, ait: *Quod si dilti Religiosi sint in bona fide, nec de hoc rogant Confessarium, nec sperent fore, ut admoratio proficit, potest Confessarius tacere, ac ipsos absolvere, dummodo dicta bona non expendant sine licentia, aut in malos usus.*

NEC AD USUS SUPERFLUOS

1074 Est applicandum, sed necessarios. Usus necessarius non est sumendus strictissimè pro pura vita sustentatione, quia Religiosi sunt filii, & non esset discrimen à mancipliis, & ancillis, Imò esset totum implere scrupulis, & reddere Religionis statum valde durum, & plus aequo onerosum, & potius aversivum, quam attractivum, Christo docente: *Jugum meum suave est, & onus leve.*

1075 Firmatur ex Bulla Urbani VIII. 20. Novembr. 1667. Cum sepe contingat, ubi habetur:

Computaris hujusmodi redditibus, & elemosynis &c.

&c. sedulo examinare, quot Religiosi hominis, connumeratis etiam laicis, absque necessariis servientibus, in unoquoque Monasterio, &c. juxta Religionis, & proprii instituti morem, vistum, & vestitum, & medicinalia in communihabentes, competenter sustentari valeant.

Ex Decretis Clem. VIII. pro Refor. Regul. Nullus omnino, &c. In unoquoque Conventu Fratrum is tantum deinceps constitutur numerus, qui ex redditibus, &c. commode possit sustentari.

Denique ex Bulla Innoc. XII. Nuper edita 22. Dec. 1697. idem confirmatur sub eadém particula *Commode.*

1076 Illud certum est, *superfluum*, esse id, quod non est necessarium, vel utile, vel honestum. *Necessarium* dicitur omne illud, quod est conveniens Monasterio, aut Religioso juxta sui status decentiam. *Vile* omne illud, quod licet non sit præfato modo necessarium, servit ad aliquod ejus emolumentum, statui Religioso haud indecens; aliter erit superfluum. *Honestum* denique dicitur omne id, quod aliquem actum virtutis includit, putat Eleemosynæ, Pietatis, Religionis, &c. Hinc honestum est facere Missas celebrare.

Superfluum est indui interius vestibus contra præscriptum Regula, aut exterius habitum delicate, nec ad hujusmodi potest dari, aut præsumi licentia. Mendo in Epit. num. 9.

Joan. de Lugo, & alii apud Pelliz. de Monial. cap. 4. n. 18. dicunt, quod Religiosus qui habens licentiam aliquid expendendi pro suo arbitrio, illud expendit ad usus superfluos, aut illicitos, non peccet contra paupertatem; ideoque recipiens non teneatur ad restitutionem, quia defectus licentia facit usum esse contra paupertatem: fatetur tamen, quod peccet ex alio titulo, nempè ratione superfluitatis, aut alterius turpidinis, que sint in actu. Sic patriter peccat Superior dans scienter licentiam ad usus superfluos.

Donatus autem in tom. 3. tr. 15. q. 16. quamvis plures Doctores addat pro recentia opinione, ipse tamen tenet, talen Religiosum peccare contra votum paupertatis; ideoque ex Decr. S. Congr. ad quatuor quæsita; nam *Ad secundum Anpor talem dispensationem, seu licentiam (supple tu, ad tenenda superflua) excusenur a culpa, & pœna?* Censuit negative.

Fatetur autem, quod in dubio standum sit pro justitia licentia. Ex resp. ejusdem S. Congr. Ad quartum. *An superioris arbitrio, & præfitioni ostendit debeat Regulares, quoad mobilium superfluitatem, vel convenientiam: Censuit nisi de excessu arbitrii constituerit, usque standum,*

Examen Ecclesiast.

habita ratione persona, officii & regula, statusque paupertatis, quam professi sunt, & ceterarum item qualitatibus, v. n. 1052.

PECULIUM APUD COMMUNEM DEPOSITARIUM

1077 **T**Enere, est majoris perfectionis, & ita servari debet. *Depositum* namque est inventum, ad hoc ut administratio bonorum tollatur ab ipso Religioso, & stat penes Monasterium; quoad ulum vero facti sunt designata ipsi Religioso, ac proinde non confunduntur, nec incorporantur cum bonis, & fructibus Monasterii; ad differentiam Monasterii, in quo servatur perfectior vita communis, ubi non conceditur peculium, sed bona à Religioso acquista confunduntur, & incorporantur cum bonis Monasterii, ac proinde Trid. vult ea statim tradiri Superiori.

1078 Joannes la Crux de statu Religionis l. 1. cap. 3. dub. 1. cum Lopez, & Valentia, item Pelliz. de Monial. c. 4. tenet, non peccare Religiosum, peculium, seu pecunias retinendo non in communis deposito, sed in cella, si eas in cella retineat, non animo occultandi Superiori, sed de ejus licentia expendendi, & non adit speciale præceptum de retinendo in communis deposito (quale extat pro Minoribus Conventualibus, ex Constitutionibus Urbanis in c. 4. Regule tit. 1.) Ratio est, quia adhuc verum est, quod dominium, & jus omnes penes Monasterium, minimè penes Religiosum, apud quem solum est usus facti, à voluntate Superioris dependens. Et communis Depositarius est inventus non pro substantia, sed pro majori perfectione paupertatis servanda, & maximè ut in Religioso, amore pecunia præsentis, non frigescat charitas erga Deum, minuatur perfectio, ac fervor virtutum, crescentibus mundi curis, ad quas pecunia movent.

1079 In Monasteriis maximè Monialium, si cui Religiosæ sit durum communis Depositariæ se accommodare, non videtur abs re, si Superiorissa aliam depositariam ei familiarem assignat, ut sic dulciter, quantum fieri potest, ab amore pecunia, & proprietatis periculo amoveatur, & Deo servidiū studeat, quia hoc modo in re satis verificatur, quod non ipsa Monialis, sed Monasterium pecuniam, seu rem retineat in manu depositariæ à Superiorissa assignatae. In hujusmodi enim circumstantiis potest locum habere Epicheja, que est moderatrix legum.

1080 Et quia hujus duritiei solet esse causa

sa suspicio, quod Superiorissa de manu depositari communis pecunias illas accipiat, & pro communibus Monasterii necessitatibus applicet, monitum volo, quod ex una parte Religiosæ apud communem depositariam pecunias tenentes, tenentur habere animum voluntati Superiorissæ resignatum, ut de illis, sicut ei placuerit, disponat; ex alia autem parte quod Superiorissa à talis potestatis usu se abstineat, dicente Apost. ad Cor. 6. Omnia mihi licent, sed non omnia expedient, & ibid. cap. 10. Omnia mihi licent, sed non omnia adiuvant. Quis ignorat, sexum muliebrem arundini communiter assimilari? Et Matth. 12. dicitur: Arundinem quassatam non confringet, & linum fumigans non extinguet. Insuper Is. 42. Calatum quassatum non conteret, & linum fumigans non extinguet: v. n. 1043.

QUÆRES II.

1081 An Religiosi, & Moniales in Monasteriis, ubi vita communis non servatur, possint sine mortali eam recusare, si Superioris velint illam erigere?

VITA COMMUNIS

1082 Consistit in hoc, quod Religiosus de manibus sui Superioris accipiat, quid sibi ad decentem suæ vitæ sustentationem & alios honestos usus est opus, ac proinde quid quomodo cumque acquirit, Superiori tradat, & cum ceteris bonis, pecuniis, & proventibus Monasterii incorporetur, ut inde ex communimassa communis vicitus, vestitus, & omnis alius honestus usus omnibus suppeditari possit. Hæc est forma vita communis, à Sac. Concil. Trid. præscripta, ut in num. 1055.

1083 Vita communis non est de jure divino, ut constat: nec de substantia paupertatis. S. Anton. in sum. 3. part. Diana p. 1. tract. 6. ref. 19. Suarez de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 12. Pelliz. in Monial. c. 4. num. 3. Illustr. Ramirez in sum. quæst. moral. §. 8. & Com. unde potest votum paupertatis adimpleri absque vita communis. Constat ex definitione paupertatis an. 1034. ad 1036. & 1022.

1084 Item ex jure Canonico antiquo, cap. Monachi n. 1064. relato, ubi permittitur peculum à voluntate Superioris dependens.

1085 Unde vita communis est de jure Ecclesiastico Tridentini, præcepta pro custodia paupertatis, & ut paupertas cum majori perfectione observetur. Ut constat ex verbis Dec. Clem. VIII. num. 1068. relati: Quod Trident. Conc. decreta de voto paupertatis fidelius observentur, præcipitur, &c. Hinc ut rectè ponderat Illustr. Ramiz cit. Religiosi non observantes

vitam communem, non puniuntur à Concil. Trid. nec à Bulla Clem. VIII. poenitentia communis, inter quas præcipua est privatio seculi. Eccl. sed poena leviori, nempè privatio ne vocis activæ, & passivæ ad biennium, ut constat ex Decr. Trid. n. 1055.

1086 Observantia igitur voti paupertatis quoad substantiam stat cum peculio, & sine vita communis à Trid. præscripta, si retineatur dependenter à voluntate Superioris, si sit moderatum, & expendatur ad usus honestos, non superfluos. His præmissis.

1087 Respondeo, Regulares, & Moniales non posse sine mortali recusare vitam communem, si Superioris velint illam erigere. Mattheus dis. 4. num. 46. Donatus tom. 3. tr. 15. q. 5. cum Com. Et novissimè Illustr. Ramirez Archiep. Agrigentinus in sua q. Morali, qui dignè, solidè, & fusè probat.

Ratio mihi evidens & insolubilis est, quia Religiosus, aut Monialis recusans vitam communem, peccat mortaliter contra votum paupertatis. Probatur: Religiosus, aut Monialis recipiens, & retinens (suppetu, notabile) independenter à voluntate Superioris, peccat mortaliter contra votum paupertatis: sed Religiosus, aut Monialis recusans vitam communem juxta formam Tridentini, Superiori volente illam erigere, recipit, & retinet independenter à voluntate Superioris, imò contra ejus voluntatem; igitur peccat mortaliter contra votum paupertatis. Major est certa ex definitione paupertatis ex n. 1034. ad 1036. Minor est clara, quia Vita communis à Trid. præscripta, est, ut quidquid Religiosus, aut Monialis acquirit, non retineat, neque nomine Monasterii, sed statim Superiori tradat, & cum aliis Monasterii bonis, pecuniis, & proventibus incorporetur, ut inde ex communimassa singulis Superiori provide re possit. Totum hoc vult Superior volens communitatem juxta formam à Trid. præscriptam erigere, & consequenter Religiosus, aut Monialis, qui Superiori illam erigere volente, illam recusat, retinet à se acquisita independenter à voluntate Superioris, imò contra ejus voluntatem; Superior namque vult, ut Religiosus non retineat, sed statim acquisita tradat incorporda, & Religiosus non vult, sed recusat ea Superiori tradere incorporda. Quid clarius contra votum paupertatis?

1088 Hinc habes primò, aliud esse, quod Religiosus non servet vitam communem à Trid. præscriptam, & aliud, quod Religiosus recusat vitam communem à Trid. præscriptam, Superiori illam erigere volente; nam

se-

secundum importat violationem voti paupertatis, non sic primum, ut dictum est num. 1085. & 1086.

Hinc secundus Religiosus committit mortale sacrilegium contra votum paupertatis. Primus transgreditur præceptum Tridentini, & incurrit poenam privationis vocis activæ, & passivæ ad biennium, ut in n. 1035. At non peccat contra votum paupertatis. Quod est verum, si hic primus moretur in Monasterio, ubi non servetur vita communis à Trid. præscripta. Si vero degat in Monasterio, ubi illa servatur, peccat contra votum paupertatis, nisi justam causam habeat, qua excusetur; quia tunc redit ratio de recusante; nam tunc retinet contra voluntatem Superioris. Donatus tom. 3. tr. 5. q. 6.

1089 Secundo, quod in Monasteriis, ubi ob nimiam paupertatem, vel ob Superiorum malitiam, aut incuriam, vel ob resistentiam majoris partis, quæ sine periculo gravioris mali cogi non potest, nondervatur vita communis à Trid. præscripta; tunc Religiosus, ut sit bonus in conscientia, & paupertatis votum non violer, habere debet animum paratum ad eam recipiendam, si quando erigatur; ita ut per ipsum non desit.

1090 Tertiò, quod in Monasteriis, ubi non servatur vita communis à Trid. præscripta, si Superioris Monasteriorum velint illam erigere, Religiosi excusari non possint per contraria consuetudinem, & per hoc, quod sub tali consuetudine professionem emiserint. Quia per votum paupertatis, quod in professione emiserunt, virtualiter voverunt vitam communem à Trid. præscriptam, Superiori illam conservare, aut erigere volente: voverunt namque, nil retinere invito Superiori, sed dependenter ab ejus voluntate, adeoque virtuiter voverunt ei statim tradere omnia ab ipsis acquisita, Superiori præcipiente; alias retinerent Superiori renuente, & sic peccarent contra votum paupertatis (Quod tamen Pelliz. de Mon. capit. 4. numer. 8. Sanchez, & alii apud ipsum limitant: dummodo alioide Religioso satis provideatur: ver. numer. 1070.) Nulla autem consuetudo valet contra Regulam, prout dicit tria substantialia vota.

1091 Nec rectè dicunt alii, Decreta Conc. Trid. Clem. VIII. & Urbi. VIII. quoad vitam communem, vel non fuisse acceptata, vel certe postea abrogata. Quia hoc dictum factis refellitur ex traditis à n. 1033. Non enim ideo obligare cessant, cum Summi Pontifices quotidie instent pro observantia vitæ communis à Trid. præscripta. Sic post Urbani VIII.

Alex. VII. Innoc. X. per speciales Bullas, & novissimè Innoc. XII. anno 1695. per aliam, quibus innovavere Decreta Conc. Trident. & Clem. VIII. Et sic firmiter promovent vitam communem à Trid. præscriptam, ut plures Religiones sæpe caruerint, & etiam ad præsens careant licentiis induendi Novitios.

1092 Et quamvis Monasteriorum inopia videatur excusatio valida, solidè tamen eam rejicit Illustr. Ramirez cit. §. 6. ratione practica, quæ utinam sit practicata.

Singuli namque hujusmodi Monasteriorum Religiosi (ait ferè ipse) de facto habent sibi necessaria juxta decentiam status, & non aliunde, nisi ex iis, quæ partim habent à Monasterio, & quæ partim suo labore, ac industria, atque à propinquis, aut amicis acquirent; si igitur hæc sunt sufficientia; ut singuli vivant, & necessaria habeant juxta decentiam status; pariter, si eadem statim Superiori tradent incorporanda cum ceteris Monasterii proventibus, sufficientia essent, ut Superior de communimassa singulis provideret necessaria juxta decentiam status.

1093 Nec tunc deberent Religiosi esse sines, sed potius accuatores in adhibendo honesto labore, & industria ad eadem acquirendā, & ut supra Superiori tradenda; nisi vellet reprehendi ab Apost. 1. ad Cor. 10. Nemo, quod suum est, querat, sed quod alterius. Quod si in seculo dominus id pro tuis fratribus carnibus ageres, cur non in Religione in domo Dei idem pro tuis fratribus spiritualibus ages? Ait enim S. P. Franciscus in 6. cap. Regula: Quia si mater nutrit, & diligit filium suum carnalem, quanto diligentius debet quis diligere, & nutrire fratrem suum spiritualem?

1094 Monasteria tamen non desunt, in quibus quilibet Observantiam profitetur, & eam labentem deplorat, at nemo digitum ad sublevandum admovet: Quilibet ad fructus sibi necessarios dexteram porrigit, at ne mo manum ad aratum extendit. Quilibet est ad panem solitus, ad laborem tardus. Plures video Contemplativa studere, paucos Activa. Perfectior est Contemplativa, sed longè perfectior, si jungatur Activa. Hinc de S. P. Francisco canit Minorum familia.

S. Franciscus, præviis orationum studiis, quid faciat instrutus? non sibi soli vivere, sed & aliis proficere vult Dei zeloductus. Et teste Apost. excellens est Fides, præclaræ Spes & major auem horum est Charitas. Emulamini ergo Fratres (ut cum eod. Apost. 1. ad Cor. 12. loquar) charismata meliora.

1095 Hinc qui resistunt vitæ communis,